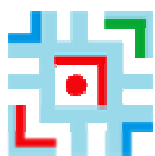

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ**

ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали III Міжнародної
науково-практичної конференції**

17-18 листопада 2022 року

Київ 2022

Волинець В.В.

студентка

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ, Україна

Бутенко Є.В.

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ, Україна

МОНІТОРИНГ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Земельне питання та всі прилеглі до нього тези завжди користувалися великим попитом у такій великій аграрній країні, як Україна. Згідно із Земельним Кодексом України земля — це основне національне багатство, що перебуває під особливою охороною держави. Право власності на землю закріплено законодавчо. Це право набувають і реалізують громадяни, юридичні особи та держава виключно відповідно до закону [3]. В Україні необхідно, по-перше, створення ефективного ринку сільськогосподарських земель в Україні, який залишається питанням стратегічної важливості, від реалізації якого залежать соціально-економічна динаміка в АПК, ефективність залучення України в світовий поділ праці, можливості розбудови на цій основі конкурентоспроможної національної економіки, по друге, здійснення широкомасштабних заходів з раціонального використання та охорони ґрунтів і меліорації земель.

У результаті реалізації в Україні земельних реформ відновлено приватну власність на землю, усунуто обмеження на надання земельних ділянок громадянам, проте раціональне високоефективне землекористування та вихід агросфери на траєкторію сталого розвитку не забезпечено [2]. Проблема проведення земельної реформи займаються багато науковців і практиків. Реформування земельних правовідносин в Україні розпочалося і тривало за відсутності загальнодержавної програми. Одна з найбільших проблем — нераціональне використання земель.

Сьогодні значну частину ріллі не обробляють, а решту обробляють із порушенням елементарних правил ведення землеробства. Основна причина цього – відсутність належної правової та матеріально-технічної бази для землевласників (власників земельних ділянок (паїв)) і землекористувачів. Тому стратегія ринкової трансформації земельних відносин в Україні має передбачати створення більш ефективних форм землегосподарювання. Об'єктивні й суб'єктивні чинники визначають спрямованість і динаміку сучасних змін раціоналізації землекористування і в майбутньому [1].

Згідно із чинним законодавством України, об'єктом земельних відносин є весь земельний фонд країни незалежно від форм власності на землю і використання земель. Також за наявності права спільної часткової власності на земельні ділянки, передбаченої ст. 86 Земельного кодексу України, варто віднести до об'єктів земельних правовідносин не лише земельні ділянки, а й їх частини. Однією з тенденцій розвитку земельних відносин в Україні є поява

нових об'єктів земельних відносин. Суб'єктами земельних відносин є громадяни, юридичні особи, органи місцевого самоврядування та органи державної влади. Це дозволяє аналізувати поточний стан земельних відносин за кожним із понад 140 показників. Результати моніторингу можуть використовуватися як при аналізі та оцінці діяльності органів влади та їх посадових осіб з питань організації земельних відносин, так і при вжитті на цій основі заходів з усунення виявлених недоліків організації земельних відносин та їх подальшого поліпшення.

На жаль, 2022 рік – це перш за все, пандемії та війни. Саме тому 9 червня набув чинності Закон України №2247-ІХ, яким визначаються особливості регулювання земельних відносин, а саме володіння, користування та розпорядження землею на час війни. Нагадаємо, що раніше набув чинності Закон України 2145-ІХ від 24.03.2022 р., ключовою зміною якого було скасування проведення електронних торгів щодо передачі в оренду земель с/г призначення на термін дії воєнного стану [4]. Також, формування ділянки для передачі її в оренду здійснюється без внесення відомостей до Державного земельного кадастру (державної реєстрації) та присвоєння їй кадастрового номера. А право оренди земельної ділянки с/г призначення не підлягає державній реєстрації. Договір оренди, укладений за такими правилами, не може бути поновлений чи укладений на новий строк. Даний закон розширив перелік земель державної та комунальної власності, які на термін дії воєнного стану передаватимуться в оренду без проведення аукціону.

У січні 2022 року обсяг ринку земель с/г призначення суттєво скоротився, порівнюючи із показниками грудня 2021 року [3]. Якщо в грудні було більше 19 тисяч транзакцій сукупним обсягом у понад 49 тисяч га., то в січні нараховувалося близько 8,2 тис. транзакцій, сукупним обсягом у майже 19,5 тисяч га. Загалом, щомісячний обсяг ринку земель у січні був найменшим за останні п'ять місяців, починаючи з серпня минулого року. Розвиток сільського господарства України у довоєнний період супроводжувався загостренням низки соціально-економічних проблем, досліджених у даній науковій роботі [5].

Отже, перед українським народом стоїть нелегке питання відновлення продуктивного потенціалу земель, що постраждали від бойових дій і як наслідок майбутнє збільшення обсягів виробництва валових виходів сільськогосподарської продукції та стабілізації земельних відносин в Україні.

Список використаних джерел

1. Бутенко Є.В. Продуктивний потенціал земель та принципи його оцінки в Україні України [Електронний ресурс] / Є.В. Бутенко, Р.А.Харитоненко // Землеустрій, кадастр та моніторинг земель. – 2017. – №1. – С. 58-65. <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Zemleustriy/issue/view/699>
2. Бутенко Є.В., Кононюк А.В. Моніторинг земельних відносин в Україні: стан і перспективи розвитку України [Електронний ресурс] / Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. - №1, 2020,- С 94-102 <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Zemleustriy/issue/view/699>

3.Ващишин М. Я. Тенденції розвитку аграрного права України. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Право. 2014. №. 197 (1). С. 63–68.

4.Земельний кодекс України України [Електронний ресурс]: за станом на 25 жовтня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – Офіц. Вид. – К. : Парлам. Вид-во, 2001 <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Zemleustriy/issue/view/699>

5.Лупенко Ю. О. Розвиток аграрного сектору економіки України: прогнози та перспективи. Науковий вісник Мукачівського державного університету.Серія: Економіка. 2015. №. 2 (2). С. 30–34.

Land relations monitoring in Ukraine

Abstract. This material analyzes the prospects of the development of monitoring of land relations, principles of its functioning and trends on the basis of consciously selected indicators and scientifically based methods. Reliable monitoring data is difficult to obtain in situations that exist in different areas with large areas and significant space and time characteristics. Proper use of these tools allows information collected through monitoring activities to serve as a basis for assessing whether the resource conditions are changing or not and whether the changes are desired.